
22

Datacenters

Datacenters

Aan de orde is het **tweeminutendebat Datacenters (CD d.d. 23/06)**.

De voorzitter:

Een hartelijk woord van welkom aan de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening. Wij gaan hem verblijden met maar liefst vier tweeminutendebatten. Waar heeft ie het aan te danken, vraag ik me weleens af. Het eerste tweeminutendebat gaat over datacenters. Het commissiedebat vond plaats op 23 juni. We hebben zes sprekers van de zijde van de Kamer. De eerste is mevrouw Kröger van de fractie van GroenLinks. Zij heeft zoals iedereen twee minuten spreektijd. Het woord is aan haar.



Mevrouw Kröger (GroenLinks):

Voorzitter. Het is alweer een tijd terug, maar we hebben een belangrijk en stevig debat gevoerd over datacenters, met name over de komst van de grote hyperscale van Meta in Flevoland. De conclusie van het debat was eigenlijk dat het kabinet de route heeft ingezet dat hyperscales niet meer mogen, behalve op twee locaties. Vervolgens zijn voor die twee locaties geen duidelijke randvoorwaarden gesteld en ontbreekt er landelijke regie op de komst van hyperscales op die twee locaties. Dat baart mijn fractie zorgen. Wij denken dat hyperscales een heel groot beslag leggen op zowel de fysieke omgeving als het energiesysteem, en dat het daarom van belang is om altijd ook landelijke regie te houden op de komst van hyperscales. Vandaar de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat hyperscale datacenters een enorm beslag leggen op de fysieke omgeving en het energiesysteem;

overwegende dat besluitvorming hierover het lokale belang overstijgt;

verzoekt de regering hier landelijk regie op te voeren en een afwegingskader te ontwikkelen voor de locaties waar eventuele nieuwe hyperscales wel nog komen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Kröger en Bromet.

Zij krijgt nr. 909 (26643).

Mevrouw Kröger (GroenLinks):

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan mevrouw Rajkowski van de VVD.



Mevrouw Rajkowski (VVD):

Voorzitter, dank. In Nederland staan tientallen datacenters. Die vervullen elk een andere rol in ons digitale ecosysteem. 80% van het mkb draait bijvoorbeeld op datacenters, maar ook onze overheid en ziekenhuizen. De potentiële komst van Meta, met het grootste datacenter van Nederland in Zeewolde, schudde ons allemaal wakker. De nationale politiek heeft de afgelopen jaren een steek laten vallen door niet genoeg regie te nemen. Het is aan ons als volksvertegenwoordigers om in deze verhitte discussie met een werkende strategie voor Nederland te komen. Daarom heeft de VVD in het commissiedebat een toetsingskader gepresenteerd. Daarbij worden een aantal dingen uitgewerkt, maar wat ons betreft zijn die nog niet scherp genoeg. Vandaar de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de minister een juridisch toetsingskader heeft gemaakt, maar hierbij geen oog heeft voor duurzaamheid, de toegevoegde waarde van datacenters en de inpasbaarheid van datacenters;

verzoekt de regering om in het huidige toetsingskader voor de bouw van nieuwe datacenters criteria toe te voegen, waarbij in ieder geval wordt getoetst aan de toegevoegde waarde van datacenters aan de economie, duurzaamheidsaspecten zoals het verplichte gebruik van restwarmte waar mogelijk en het niet koelen met drinkwater, en het goed inpasbaar maken van datacenters in het landschap, en hier ook regionale en lokale overheden bij te betrekken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Rajkowski, Bontenbal en Grinwis.

Zij krijgt nr. 910 (26643).

Mevrouw Rajkowski (VVD):

Dan nog een laatste punt. Hierover heb ik geen motie, want dit is verder goed toegezegd. De VVD vindt dat, als er aanleg is van extra infrastructuur zoals kabels, die niet betaald moet worden door de belastingbetaler, maar door het bedrijf zelf. Het kabinet heeft het dus toegezegd en gaat hier ook naar kijken. Volgens mij krijgen we dit najaar nog een trits brieven terug. Die gaan wij zorgvuldig en kritisch bestuderen, want digitalisering wordt steeds meer de motor van ons verdienmodel, met onze digitale infrastructuur als fundament, maar dat betekent niet dat we alles zomaar vrij moeten laten.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan de heer Grinwis van de ChristenUnie.



De heer Grinwis (ChristenUnie):

Voorzitter. Bij Zeewolde begon de victorie, maar tegelijkertijd is er nog een wereld te winnen. Vandaar de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het hyperscale datacenter van Microsoft in de Wieringermeer in 2021 84 miljoen liter drinkwater heeft gebruikt voor koeling;

constaterende dat Microsoft in haar vergunningaanvraag heeft gerekend met een "verwacht drinkwatergebruik van 12 tot 20 miljoen liter";

overwegende dat in tijden van klimaatverandering en de daarmee gepaard gaande verdroging drinkwater steeds schaarser en kostbaarder wordt;

overwegende dat ook hergebruik van restwarmte tot op heden niet gelukt is en dat duurzame beloften van hyperscale datacenters vaker slechts groene voornemens blijken die niet waargemaakt worden;

verzoekt de regering te bezien hoe in het in voorbereiding zijnde landelijk afwegingskader en handreiking voor grote bedrijfsvestigingen een verbod op of ten minste een maximum aan drinkwatergebruik en hergebruik van restwarmte ook een harde eis gemaakt kan worden voor het mogelijk maken van de vestiging van een hyperscale datacenter;

verzoekt de regering tevens in gesprek te gaan met provincies en gemeenten om tot betere naleving van duurzame beloften van hyperscale datacenters te komen en te bezien hoe in de toekomst naleving en handhaving beter juridisch geborgd kunnen worden in de vergunning, en het daarbij makkelijker gemaakt wordt vergunningen van hyperscale datacenters in te trekken wanneer duurzaamheidsafspraken niet worden nageleefd,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Grinwis, Rajkowski en Bontenbal.

Zij krijgt nr. 911 (26643).

Dank u wel. Er is nog een vraag van mevrouw Rajkowski, als ze even blijft staan.

Mevrouw Rajkowski (VVD):

Uiteraard staat drinkwater in de motie. Daar ben ik het helemaal mee eens. Daar heb ik net ook iets over gezegd. De VVD heeft daar in het commissiedebat ook iets over

gezegd. Maar eigenlijk wil de VVD nog een stap verder gaan. Ik ben benieuwd of wij de ChristenUnie daarin ook aan onze zijde kunnen vinden. Wij wilden dat er naast drinkwater ook naar grondwatergebruik gekeken wordt. Als er te weinig water is, moeten datacenters een van de eersten zijn die worden afgesloten van grondwatergebruik. Is de ChristenUnie het daarover met ons eens?

De heer Grinwis (ChristenUnie):

Een trade-off is natuurlijk dat als je niet op het drinkwater-net, het leidingnet, bent aangesloten, je het lagerop gaat zoeken en grondwater gaat onttrekken aan de bodem. Het lijkt mij dus goed dat er integraal naar wordt gekeken. Dus ja, de ChristenUnie is het in dezen met de VVD-fractie eens.

De voorzitter:

U bent het eens. Dan zijn we eruit. U klinkt niet echt enthousiast, mevrouw Rajkowski. We gaan luisteren naar mevrouw Dekker.



Mevrouw Dekker-Abdulaziz (D66):

Dank, voorzitter. Nederland is koploper op het gebied van digitale infrastructuur, en dat willen we natuurlijk blijven. Dat is namelijk belangrijk voor de digitale economie van Nederland. Datacenters zijn hier een onderdeel van. Maar wij staan hierbij voor grote uitdagingen op het gebied van energie, water en ruimte. Als we ons goede vestigingsklimaat willen behouden, met oog voor duurzaam gebruik van energie, water en ruimte, vraagt dat om keuzen en regie. Gemeenten zoeken deze regie vanuit het Rijk. Daarom ben ik blij dat de minister heeft toegezegd aan de slag te gaan met het stellen van kaders, zodat er geen lappendeken aan regels ontstaat.

Voorzitter. Het allerbelangrijkste is dat de komst van een datacenter niet ten koste gaat van de mensen die eromheen wonen. Het moet de gemeenschap geen geld kosten, en het moet vooral geen effect hebben op waterkwaliteit. Daarom heb ik de volgende motie voorbereid.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat Nederland digitaal koploper is en deze positie wil behouden;

overwegende dat datacenters hier onderdeel van uitmaken;

constaterende dat gemeenten bij de bouw van datacenters voor grote uitdagingen staan betreffende het gebruik van ruimte, energie en water;

constaterende dat de minister aan de slag gaat met een handreiking voor grote bedrijfsvestigingen, waaronder datacenters;

verzoekt de regering dat er in de handreiking voorwaarden worden gesteld aan het gebruik van water en energie voor

datacenters, waarbij de waterkwaliteit wordt gewaarborgd en restwarmte kosteloos wordt teruggeleverd, en stelt hierbij als eis dat de kosten die hiervoor nodig zijn zo veel mogelijk voor rekening komen van de exploiterende bedrijven en niet van de burgers,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Dekker-Abdulaziz.

Zij krijgt nr. 912 (26643).

Mevrouw **Dekker-Abdulaziz** (D66):

Dank u wel.

De voorzitter:

Mevrouw Leijten van de SP. Nee, zij ziet af van haar spreektijd. Dan is de laatste spreker van de zijde van de Kamer de heer Van Raan van de fractie van de Partij voor de Dieren.



De heer **Van Raan** (PvdD):

We zien wat er gebeurt bij Zeewolde op het moment dat er geen landelijke regie is. We hebben gezien dat daar veel behoefte aan is. We hebben gezien dat dan de bouw van zo'n hyperscale datacenter, wat eigenlijk een slecht idee was, alsnog kan worden teruggedraaid. Vandaar de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het kabinet uitzonderingen maakt voor de vestiging van hyperscale datacenters in Groningen en Noord-Holland;

overwegende dat Nederland vol is voor datacenters en distributiecentra;

verzoekt de regering de uitzonderingen voor hyperscale datacenters in te trekken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van Raan en Teunissen.

Zij krijgt nr. 913 (26643).

Dank u wel. Tot zover. Ik schors vijf minuten en dan gaan we luisteren naar de minister.

De vergadering wordt van 16.32 uur tot 16.41 uur geschorst.

De voorzitter:

Het woord is aan de minister.



Minister De Jonge:

Voorzitter, dank u wel. Het zijn eigenlijk vijf moties die allemaal verzoeken om meer regie te voeren. Ik denk ook dat dat precies is wat we doen, op allerlei facetten in de ruimte, maar zeker ook op die hyperscale datacenters. Ik wil de moties maar even een voor een nalopen.

Allereerst de motie op stuk nr. 909 van Kröger en Bromet. Die verzoekt de regering een landelijke regie te voeren en een afwegingskader te ontwikkelen voor de locaties waar eventuele nieuwe hyperscale datacenters komen. Wat we nu doen, is natuurlijk een verbod instellen op de vestiging van hyperscale datacenters met uitzondering van die twee gebieden. Daarnaast willen we op het gebied van grootschalige bedrijfsvestiging — niet alleen datacenters maar überhaupt grootschalige bedrijfsvestiging — tot een afwegkader komen over waar ze kunnen komen en tot een handreiking over de condities waaronder dat kan. Dat zal ook bij de andere moties een beetje mijn antwoord zijn; daarom ga ik op deze nu zo uitgebreid in. Als ik de motie zo mag lezen, dan geldt die dus daarmee ook voor datacenters en dan kan ik het oordeel aan de Kamer laten.

De voorzitter:

Mevrouw Bromet beaamt dat, mede namens mevrouw Kröger, neem ik aan. Dus bij dezen.

Minister De Jonge:

Dank. Dan de motie op stuk nr. 910, die de regering verzoekt om in het huidige toetsingskader voor de bouw van nieuwe datacenters criteria toe te voegen. Daarbij is mijn antwoord dus weer dat we een afwegkader maken voor grootschalige bedrijfsvestiging en daarbinnen een handreiking voor de condities waaronder dat gebeurt. Het afwegkader gaat over waar ze kunnen komen en de handreiking gaat over de condities waaronder ze er kunnen komen. Als ik de motie zo mag uitleggen, kan ik ook bij deze motie het oordeel aan de Kamer laten.

Mevrouw **Rajkowski** (VVD):

Betekent dit dan ook dat de motie wordt overgenomen? Dan kan ik haar intrekken. Dat scheelt weer een motie bij de stemmingen.

Minister De Jonge:

Nou, daar heb ik helemaal niet over nagedacht, maar dat zou ik kunnen doen.

Mevrouw **Rajkowski** (VVD):

Een gratis tip!

Minister De Jonge:

Dat zouden we kunnen doen, maar dan wel ook met de uitleg die ik erbij heb gegeven.

Mevrouw **Rajkowski** (VVD):
Helemaal prima. Dan is de motie bij dezen ingetrokken.

Minister **De Jonge**:
Is de motie overgenomen? Vinden de mede-indieners dat ook goed?

De **voorzitter**:
De motie-Rajkowski c.s. (26643, nr. 910) is overgenomen.

De motie is overgenomen; dan is zij niet ingetrokken. Dat zijn de finesses, hè. Dit gaat over de motie op stuk nr. 910. Er is volledige commotie in de zaal, terwijl het zo simpel is.

Minister **De Jonge**:
Met uw kalme leiding komt het toch wel goed, denk ik.

De **voorzitter**:
Ja, niemand maakt zich druk.

Minister **De Jonge**:
Niemand maakt zich druk. We gaan fluks verder met de motie op stuk nr. 911, een waar epistel. Ook daarvoor geldt dat we met dat afweegkader voor grootschalige bedrijfsvestiging komen en daarbinnen met een handreiking over de voorwaarden waaronder die grootschalige bedrijfsvestiging er kan komen. Als ik de motie zo mag lezen, kan ik ook hierbij het oordeel aan de Kamer laten.

De **voorzitter**:
Ik kijk even naar meneer Grinwis. Die knikt; dus bij dezen. Dan de motie op stuk nr. 912.

Minister **De Jonge**:
Dat geldt ook voor de motie op stuk nr. 912. Daarin wordt al gerefereerd aan die handreiking voor grootschalige bedrijfsvestiging, waaronder datacenters. Ik laat dus ook daarbij het oordeel aan de Kamer.

Dan de motie-Van Raan/Teunissen op stuk nr. 913, die zegt: zet nou ook die laatste uitzonderingen dicht. In Hollands Kroon, dus in Noord-Holland, is eigenlijk alleen nog maar uitbreiding mogelijk. Daar gaat het dus al niet meer over nieuwe bedrijfsvestiging. In de gemeente Het Hogeland, in wat vroeger "gemeente Eemsmond" werd genoemd, is die uitzondering nog wel mogelijk. Die houden we ook over-eind. We zijn al buitengewoon restrictief. Dat wil niet zeggen dat daar een nieuw hyperscale datacenter gaat komen, want daar gaan de gemeente en de provincie natuurlijk ook nog een keer over. Maar ik wilde in ieder geval zeggen dat wij onvoldoende grond zien om het daar daadwerkelijk te verbieden. We hebben daar dus nog een kleine uitzondering op ons algeheel verbod. Ik ontraad deze motie dus.

De **voorzitter**:
Dat wilde ik even horen.

De heer **Van Raan** (PvdD):
Als ik de motie nou zo mag lezen ...

(Hilariteit)

De **voorzitter**:
Heeft u nog verder mededelingen?

De heer **Van Raan** (PvdD):
Ha, ha, eigenlijk moet ik hier stoppen! Je zou eigenlijk ook kunnen zeggen dat deze motie aansluit bij de moties op stukken nrs. 909 tot en met 912, omdat ook de uitzonderingen zullen gaan vallen onder het regime dat de minister net beschrijft, namelijk het kader en de handreiking.

Minister **De Jonge**:
Het duurzaamheidskader en het watergebruik.

De heer **Van Raan** (PvdD):
In die zin kun je de motie ook gewoon oordeel Kamer geven, want dit is precies hetzelfde, maar dan net van de andere kant benaderd.

Minister **De Jonge**:
Dan vind ik die andere toch inhoudelijker. Dan kies ik toch voor die andere. Eigenlijk hebben we een heel stringent verbod met een heel kleine uitzondering. Deze motie vraagt: zet die uitzondering nou ook nog dicht. Dat vind ik dan weer te generiek en té stringent. Ik ontraad deze motie dus toch, daar waar ik heel mild ben geweest over die andere vier. Als u met die andere vier ook gelukkig was, dan heb ik u eigenlijk al gelukkig gemaakt. Zo is het ook.

De **voorzitter**:
Prima.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**:
We gaan in één soepele beweging door met het volgende tweeminutendebat.